



Cap sur l'école inclusive  
en Europe



## DOBRA PRAKTYKA

### Rozwijanie „zapomnianych” zmysłów. Refleksyjność

#### Część modułu /E

Kontakt : : Lannoy Dominique  
Szkoła: Collège Saint-Guibert w Gembloux  
Strona internetowa : [www.collegedegembloux.be](http://www.collegedegembloux.be)



#### 1. Informacje podstawowe

W wielu modelach komunikacji, zmysł wizualny jest wykorzystywany jako model komunikacji.

Tablica, dokumenty pisane, wykresy, wykresy porównawcze, obrazy są nośnikami wykorzystywanymi zarówno w szkołach, jak i we współczesnym społeczeństwie.

Kanały wizualne, od niedawna także wideokonferencje i rozmowy on-line są najczęstszymi środkami komunikacji w naszym społeczeństwie, co dotyczy także naszych uczniów.

Z tego powodu chcemy promować wykorzystanie zapomnianych zmysłów w eksperymentach i działaniach, których celem jest zwiększenie możliwości komunikacyjnych pomiędzy wszystkimi rodzajami nadawców i odbiorców.

Badania w psycho-pedagogice pokazują, że istnieją różne rodzaje zdolności poznawczych. Badania nad rozwojem mózgu i różnych typów inteligencji należy uwzględnić w podejściu pedagogicznym.

Teoria inteligencji wielorakich sugeruje, że każda osoba, dorosła lub dziecko, posiada wiele rodzajów inteligencji. Teoria ta została po raz pierwszy zaproponowana przez Howarda Gardnera w 1983 roku i rozwinięta w ciągu kolejnej dekady. Obecnie jest to narzędzie wykorzystywane w wielu szkołach do rozwijania i poprawy poczucia własnej wartości uczniów - do uczenia ich, jak się skutecznie uczyć i odkrycia własnych sposobów uczenia się.

#### Źródła bibliograficzne:

*Multiple intelligences: The theory that upsets our received ideas.* Howard Gardner Retz, June 2008

*At the School of Multiple Intelligences.* Bruno Hourst. Hachette Education, July 2006

*Drawing with the right brain* Betty Edwards Mardaga Edition

„

#### 2. Cele.

Zaproponowanie działań, które obejmują kilka rodzajów inteligencji poprzez podejście artystyczne.

Wykorzystanie "zapomnianych zmysłów" do tworzenia działań i produkcji artystycznych.

Wpływ na uczniów:

Ułatwia ekspresję z uwzględnieniem szacunku dla innych i różnorodności

Umożliwia to uczniom wykorzystanie ich zasobów i potencjału ekspresji sensorycznej.

Pomaga im uzupełnić wiedzę w zakresie słownictwa.

Wyjaśnia ich osobowość, tożsamość.

### 3.Realizacja dobrej praktyki.

Nauczyciel stara się wykorzystać 5 zmysłów: wzrok, słuch, zapach, dotyk, a nawet smak (gdy jest to możliwe) stosując różne podejścia.

Podczas zajęć artystycznych każdy temat może być poruszany z wykorzystaniem innego podejścia.

#### **Przykład 1:**

Kiedy rysujemy owoc, celem jest podkreślenie realizmu obiektu poprzez oddanie jego faktury, objętości, koloru... Nauczyciel może ukryć kawałek owocu w ściereczce z flaneli, aby uczniowie mogli skupić się na uczuciach dotykowych, odkryć najmniejsze wybrzuszenia, faktury, dziurki i ująć te doznania w słowa. Za drugim razem uczniowie identyfikują i nazywają kawałek owocu. W końcu odkrywają go wizualnie. Mogą go porównywać z innymi owocami, dyskutować o rozmiarach, wielkości, aspekcie wizualnym. Jeśli chodzi o zmysł smaku, to kroją kawałek owocu, smakują go i kojarzą percepcję smaku z wizualną. W zależności od osobowości, skojarzenie to może być komplementarne lub rozbieżne.

W celu stymulowania percepcji dźwięku: "słuchają" owoców w różnych sytuacjach: są one toczone, potrząsane, cięte, krojone. Angażowane są przy tym i inne zmysły.

Zmysł węchu jest włączony od początku ćwiczenia: uczniowie nazywają słowami zapachy, kojarząc je z porami roku, klimatami, miejscami...

Wnioski:

Ukrywając przedmiot na początku ćwiczenia, stymulowane są bogatsze wyrażenia, a używane słownictwo jest bardzo zróżnicowane i bardziej ekspresyjne.

Zadanie to tworzy wspólne środowisko pracy i pomaga uczniom skupić się na celach.

Każdy uczeń może wykazać swoją osobowość, szanując przy tym różnice istniejące pomiędzy osobami wewnątrz grupy.

#### **Przykład 2:**

Pocztówka dźwiękowa dzieła sztuki:

Używanie słów lub dźwięków do opisanie dzieła sztuki, aby odkryć je innym lub uczniom z upośledzeniem wzroku.

Zaletą tej techniki jest to, że zbliża się ona do wszystkich elementów języka artystycznego. Rozmawiamy o rozmiarach, wysokościach, szerokościach, proporcjach, kierunkach, opisujemy kolor poprzez jego kolor, ale także poprzez aspekty materiału i ciepło, jakie daje dziełu sztuki. Wszystkie postrzegania są obiektywne lub subiektywne, ale różnica dokonywana jest w sposób naturalny. Tu znowu 5 zmysłów jest adresowanych zarówno w fazie opisowej, jak i ekspresyjnej. Każdy jest szanowany za to, co mówi i za swoją osobowość. Realizacja może być wykonana poprzez nagranie dźwiękowego opisu reprezentacji obrazu lub poprzez tłumaczenie obrazu.

W zależności od rodzaju ucznia, nauczyciel wybiera sposób wyrażania się, który chce podążać.

Każdy uczeń identyfikuje się wchodząc na obraz, uczestniczy w inscenizacji, jest aktorem.

Możemy również wyobrazić sobie tłumaczenie ciała poprzez naśladowanie sceny. Można to zrobić przy pomocy wybranych dzieł sztuki (np. *Pieta* Michała Anioła, *Mieszczanie z Calais* Rodina, *Pokój* artysty Van Gogha).

Wyposażenie:

Nauczyciel daje uczniom wystarczająco dużo czasu na personalizację przestrzeni.

Pozwala im wybierać i organizować ich przestrzeń roboczą, czyni ich odpowiedzialnymi.

Nauczyciel szanuje rytm uczenia się i realizacji uczniów.

Uczniowie szanują dostarczony materiał.

### 4/Ewaluacja działania

Wybrane kryteria:

Bogate słownictwo i ekspresja.

Jakość oddawania materiałów i specyficzny charakter obserwowanego obiektu; dzięki tej technice podkreślania innych zmysłów obiekt jest przedstawiany bardzo realistycznie, a nie jedynie przez odzwierciedlenie.

Celem jest przedstawienie obiektu z wieloma szczegółami, bardzo realistyczne. Pracujemy nad tym, co jest prawdą; korzystamy z wielu zmysłów;

Samooceńca i ewaluacja zespołowa

Zalety popełniania błędów:

Kiedy rysujemy, popełnianie błędów nie jest uważane za rzecz negatywną, ponieważ pomaga osiągać postępy i poprawiać jakość rysunku.

Uczniowie nie potrzebują na tym etapie gumek do ścierania.

Identyfikują swoje błędy, porównując rysunki. Każdy błąd jest przydatny, ponieważ pokazuje, co należy zmienić: kierunek, krzywą, proporcje.

Bardzo przydatna jest wymiana rysunków z kolegami i koleżankami z klasy: łatwiej jest dzięki niej wskazać błędy w innych pracach.

Pomaga to także uczniom szanować się nawzajem i zmieniać sposób, w jaki siebie postrzegają.

---

5/Ograniczenia.

Minimalny czas trwania: dwie kolejne godziny zajęć.

Zajęcia te mogą być realizowane na lekcjach plastycznych lub na początku pracy w klasie w celu stworzenia pozytywnej atmosfery.

Sprzęt:

Odpowiednia przestrzeń, muzyka w tle dla stworzenia odpowiedniej atmosfery.

Organizacja :

Harmonogram zajęć: elastyczny i zmienny w zależności od etapów projektu.

Należy przeznaczyć czas na informację zwrotną dotyczącą tego, czego nauczyli się uczniowie, na ew. zmodyfikowanie strategii, by osiągnąć wyznaczone cele.

Należy dać każdemu uczniowi czas na wyrażenie siebie.

Budżet: działanie tanie w realizacji

---

6/Perspektywy.

Dalsze odkrycia i postęp w zakresie nauk neurobiologicznych i ich przełożenie na pedagogikę.